

NARODNI LIST

Glasilo narodne demokracije za mariborsko oblast.

Telefon št. 276 - Ček. račun št. 12853
O Cene inseratov po dogovoru. O
Rokopisi se ne vračajo. - Reklama-
macije (nezaprte) so poštne proste.

IZHAJA VSAK PETEK

Uredništvo in upravništvo „Narodnega lista“ je v Mariboru,
Jurčičeva ulica št. 4

Naročnina: Mesečno D. 1.25, četrtletno
Din. 3.75, polletno Din. 7.50, celoletno
Din. 15, izven SHS 20 Din. Naročnina
se plačuje naprej.

Stev. 12

V Mariboru, v petek 18. avgusta 1922.

Leto I.

Velike sokolske slavnosti v Ljubljani.

Prvi vsesokolski zlet v Ljubljani je pri kraju. Pomni zmagoslavje sokolske misli med našim jugoslovanskim narodom. Veličastni so bili zlasti zadnji dnevi, ko se je zbrala v Ljubljani več kot 100 tisoč ljudi broječa množica naroda iz vse države, vseh stanov. Nad 30 tisoč Sokolov in Sokolice je bilo med njimi v krajih, ne le iz naše države, ampak zlasti tudi tisoči iz bratske čehoslovaške države. Sokolske slavnosti pomenijo triumf demokracije, triumf narodne misli, triumf smotrane telesne vzgoje, triumf discipline in organizacije.

V mednarodni telovadni tekmi, ki se je vršila v soboto in nedeljo povodom sokolskih slavnosti, so si priborili prvo mesto Čehoslovaki, drugo Jugoslovani. Francozi so na tretjem mestu.

Nedeljski javni telovadbi na ogromnem, okusno prirejenem telovadišču, je prisostvovalo več kot 50 tisoč ljudi ter kralj in kraljica, ki sta bila od navzočih množic burno pozdravljena.

Višek slavnostnega razpoloženja je bil dosežen v torek. Ljubljana natlačena polna naroda, vsa v zastavah in v zelenju. Veličastni sprevod Sokolstva po mestu je napravil najgloblji vtis na vse udeležence in na stotisoče gledalcev, istotako tudi na kralja, ki je z balkona deželnega dvorca med burnimi ovacijami naroda gledal sprevod.

Pri popoldanski javni telovadbi, katero je prišlo gledat zopet krog 60 tisoč naroda, je starosta Jugoslov. Sokolskega Saveza dr. Ravnihar iz kraljeve lože prečital kraljevi manifest Sokolstvu, ki ga priobčujemo v celoti na drugem mestu.

Velikega, odločilnega pomena je dejstvo, da se je udeležil sokolskih prireditvev ponovno naš kralj Aleksander in da je v tako izbranih besedah dal izraza svojim vtisom, ki jih je dobil povodom teh slavnosti. Naš prvi Sokol, naš junaški kralj Aleksander pozdravlja in blagoslovlja sokolsko idejo in delo.

Kraljeva poslanica Sokolstvu.

Zdravo, Sokolii!

Prvi sokolski zlet — na tako sijajen način prirejen v biseru jugoslovanskih mest, pokazal je vse najlepše vrline, katere smo sprejeli od naših velikih in zaslužnih učiteljev, bratskih čeških Sokolov. Videl sem s posebnim zadovoljstvom vaše tesno skupno delo s češkim in ruskim Sokolstvom ter pričakujem, da bode ta tem polju slovanske vzajemnosti tudi dalje vršili svoje blagotvorno delo.

Uverjen sem, da si boste tudi nadalje pridobivali na ugledu in da boste krepili dosedanje zveze s sorodnimi organizacijami dosedanjih zaveznikov in prijateljskih narodov — katerih odlične predstavitelje smo bili srečni videti ob priliki zleta v naši sredini. — Pokazite, da hoče srbsko-hrvatsko-slovenski narod biti stalen činitelj mednarodnega mira in napredka.

Našo moralno moč so pokazali z enakim uspehom Sokoli in Sokolice, dijaštvo in predstavitelji naše s slavo ovenčane vojske.

Sokolii, bodite tudi v bodoče vsemu našemu narodu v vzgled duševnega edinstva in raznesite s tega zleta — ob

Znamenitega pomena je dalje dejstvo, da se je povodom sokolskih slavnosti v Ljubljani sklenilo tesno pobratimstvo med sokolstvom in vojaštvom. Pri vseh telovadnih nastopih je sodelovalo tudi vojaštvo. V nedeljo, v ponedeljek in torek je ob popoldnevnih nastopih vedno tudi po 3000 mož naše armade s telovadnimi vajami s puškami in v polni opremi. Sokolska ideja in sokolski duh prodirata vedno globlje tudi v našo armado. Bratstvo vsega našega naroda, vseh plemen in vseh ver je slavilo baš te dni v Ljubljani svoj triumi, svoje zmagoslavje ob navzočnosti našega narodnega vladarja in naše kraljice, ob navzočnosti vseh članov vlade, vseh najvišjih zastopnikov vojaških in civilnih oblasti, ob navzočnosti zastopnikov prijateljskih narodov.

Veličastna sokolska manifestacija minulih dni ni bila samo navadna parada ovčice, ki jih komandira nekaj farovžev, ampak je bila izraz žive narodne volje, nezlomljive volje do edinstva in napredka.

S pomočjo klerikalnega ovađuštva je hotela avstrijska vlada med vojno sokolstvo uničiti. Iz lastne moči se je takoj po vojni sokolstvo dvignilo iz spon in ječ ter je v svobodni državi zopet junaško dvignilo svoj prapor pravega naciona- lizma, prave slovanske demokracije. Poklicano je, da postane silen steber države.

Preko malenkostnih napadov zaslepljenih fanatikov pojde Sokolstvo mirno po svoji poti. Jdeje, ki so jih pred 20 leti spoznali za dobre oni katoliški duhovniki, ki jih danes v svoji brezveštni slepoti proglašajo za pogubne, bodo zmagovale in prodirale, vkljub gnusnim klevetam v klerikalnem časopisu, zlasti v „Straži“ in „Slov. Gospodarju“.

Saj je nad vse značilno, da je „Straža“ te dni opsovala celo katoliškega škofa v Kotoru, ki je bil tako pošten, da je izjavil, da sokolstvo ni na škodo katoliški veri, pač pa v korist narodu in svobodni narodni državi.

Savi in Dravi — ob Tisi in Moravi — proti Timoku in Vardarju, proti Bosni, Neretu in Zeti, prav do snjega morja ljubezen do vsakega brata in vsake sestre; recite jim, da ste tesno združeni, videti le eno lice, čutili vsi z istim srcem kot otroci iste matere — naše velike domovine.

Na tem temelju edinstva in Sokolstva se bo razvijal nadaljnji napredek narodnih in državnih sil. Za vse to sprejmite Moje kraljevske zahvale za vaše izkazano vdanost sokolskim in narodnim idealom.

Zdravo! — Aleksander.

Politični pregled.

* Zanimivosti iz Radičevga tabora. Hrvatske blokaše je spravil njih brihtni pastir v neprijetno zadregu. Reko se je: en hlev in en pastir. Toda ovčice so brihtne stvarce, pa so reklo: kam pastir, tja ovce. Pastir je seveda drugega mnenja. Najboljši pašnik je pustil le za svoje izvoljene ovce, ostali čredi pa kaže palico, če se hoče približati prepovedanemu pašniku. Ta basen

se je dogodila v Radičevem bloku. Zajedničarske ovce — med njimi tudi bivši kr. beograjski ministri, sedaj ultra-republikanci — so hotele iti za pastirjem Radičem tudi na deželo. Hotele so biti deležne vseh dobrot Radičeve demagogije in potisniti na vodilna mesta nekoliko svojih ambicioznih ovnov. A tu je pastir prijel za palico in udri. — Zajedničarski ovni ne smejo med izvoljene »seljačke, čovječanske« ovčice (menda zato, ker se seljačke ovčice dajo lažje striči). Radič je namreč podal v »Slob. domu« izjavo, da ne dopušta skupne kandidature z ostalimi skupinami Hrvatskega bloka, temveč bo nastopil na deželi le z listo seljačke republikanske stranke. »Obzore« se previdno »buni« proti tej Radičevi odredbi, ki je velik moralni udarec za blokaško inteligenco. Da, hudo je, če je pastir mogočnejši kakor ovce in ovni.

* Koncentracija madžarskih čet na naši meji. Iz Beograda poročajo, da se opaža ob madžarski meji sumljivo zbiranje madžarskih čet. Po dosedaj sprejetih poročilih je v Veliki Kaniži zbrana madžarska vojska popolnoma novo opremljena in pripravljena na odhod. Zbranih je tudi nad 6000 madžarskih prostovoljcev. Verjetno je, da nameravajo Madžari napasti in zasesti 28 naših občin, ki jih zahtevajo, da jih prisodi Zveza narodov Madžarski. Tozadevna komisija Zveze narodov je začela včeraj poslovati v Parizu. Komisija ima nalog, da končno veljavno uredi razmejitveno vprašanje med našo državo in Madžarsko. Našo državo zastopata poslanik v Bernu dr. M. Jovanović in strokovnjak polkovnik Čolak-Antić.

* Naš poslanik na Reki. Dr. Miroslav Janković, direktor političnega odeljenja ministrstva za zunanje zadeve, je imenovan za našega poslanika na Reki.

* Nova narodna skupščina, ki se bo volila na podlagi novega volilnega zakona (na vsakih 40.000 prebivalcev 1 poslanec) bo imela 313 poslancev in sicer: iz Srbije in južne Srbije 112, iz Bosne in Hercegovine 48, iz Hrvatske, Slavonije in Srema 66, iz Slovenije 25, Dalmacije 16, Črne gore 7, Banata, Bačke in Baranje 34, mesto Beograd voli 2, Zagreb 2 in Ljubljana 1 poslanca.

* Avstrija se ponuja zaveznikom v upravo. Iz Londona poročajo, da je tja prispela nota avstrijske vlade, ki ponuja zaveznikom vladam upravo Avstrije, če ne pride takoj finančna pomoč. Baje se bo londonska konferenca ob zaključku bavila z avstrijskim vprašanjem, ker se zavezniki baje enake note s strani Nemčije.

— Naš novi poslanik v Washingtonu, dr. Ante Tresić-Pavičić, doslej poslanik v Madridu, je odpotoval te dni na svoje novo mesto.

Glavno delo naše vlade bo v bodočih mesecih — kakor je sklenil kronski svet, ki se je vršil povodom sokolskih slavnosti pod predsedstvom kralja v Ljubljani — predvsem skrb za to, da se končno reši invalidsko vprašanje, dalje pa akcija proti vedno naraščajočim valovom draginje. V slednje svrhu je bil izvoljen poseben ministrski odbor.

Prvo obletnico smrti kralja Petra Osvoboditelja smo obhajali po celi državi dne 14. t. m. z mašami zadušnicami.

Domače vesti.

Posledice silne suše postajajo vedno očitnejše. Ajda ne more rasti, repa ne klije, a kjer je vzklija, so jo objede bolhe. Fižol se suši, cvetje mu odpada, koruza ne tvori storžev, zviža se ji listje. Otava se suši, da gineva od dne do dne, krme bode v zimi primanjkovalo, zato bodo morali živinorejci nekaj živine odprodati oziroma poklati. Cena živine pada. Sadje ali ovočje odpada z drevji, listje rumeni. Tudi grozdju e videti, da hrepeni po mokroti. Ozgano od pekočega solnca se prikazuje na njem tudi že gniloba. Voda v rekah pada, potoki in mlake se suše, po hri- bilih so se posušili izvirkli, ljudje so obsojeni nositi in voziti vodo po ure daleč. Toplomer kaže v sobi 20 stopinj R, na prostem v senci pa 28 stop. R ali 35 C. Živilom so poskočile cene. Vse se povprašuje, kaj bode, slutimo še slabše čase. Nebesa nam napovedujejo neka vrsto ruske lakote. Vse to nas navdaja s skrbjo, a poguma nam naj ne jemlje. Kvišku srca! Treba bode premagati tudi te težave. Premagajmo mi težave a ne one nas.

Gozdni požari se v Mariborski okolici kaj radi ponavljajo. Proti večeri minulega petka je začelo v Knupeševem gozdu nad takozvanim »mrzlim studencem« v Pohorju nad Radvanjem goreti. K sreči ni bilo vetra. Plameni goreče trave in suhljadi so polagoma oblizovali smrečje, ki je začelo tu in tam goreti. Na mesto požara prihitela Radvanjska požarna bramba, je ogenj s kopnjem zemlje omejila in zadušila ter je zabranila veliko požarno nesrečo, v kojoj bi zapadlo Pohorje. Sumi se, da je nekdo vrigel iz lahkomišelnosti negašeno svalčico (cigaretu) v suho travo, ki je od silne suše začela goreti. Ne bodimo lahkomišelnii! Pazimo na ogenj, mala iskra zanehti velik požar! Kdor hodi po gozdu, naj ga čuva; kajti gozdovi so blagor naroda in države.

Na obrtno razstavo v Celju! Kaj so obrtne razstave, o tem bomo še pisali, za danes le toliko, da je celjska obrtna razstava nad vse pričakovanje dobro uspela in pokazala, da je naše obrtništvo v napredku in razvoju. Zato pozivljamo obrtnike, da se v čim večjim številu te razstave udeležijo. Slovensko obrtno društvo bo dne 20., to je v nedeljo korporativno obiskalo razstavo. Vabimo pa tudi druge obrtnike in tudi gg. trgovce, da se pri- gласe. Izkaznice za polovično vožnjo, kakor vse druge informacije se dode pri »Slovenskem obrtnem društvu«, Aleksandrova cesta 22. Zbirališče in odhod je ob 5. uri zjutraj. Torej trgovci in obrtniki, na svidenje v nedeljo na postaji!

— Organizacija mariborske oblasti. Narodni poslanec dr. V. Kukovec namerava sklicati v Mariboru prihodnjji teden javen shod, kjer bode obrazložil svoje stališče glede načina, kako naj se mariborska oblast organizira glede javne uprave in glede dobre samo- uprave. Na shodu, h kateremu bodo imeli pristop pristaši vseh strank, se ne namerava staviti nikakih resolucij in nič sklepati, ampak je namen otvori- tivo stvarno diskusijo in sodelovanje

Sirite „Narodni list“!

vseh činiteljev v vprašanju, ki nas vse zadeva. Dan in kraj shoda javimo.

— **Železnica Murska Sobota—Ljutomer—Ormož.** Dne 15. avgusta izjavil je meni in dan poprej na seji ministrskega sveta pred kraljem naš sedanji minister saobračaja Stanič, da se začne z gradbo gori omenjene železnice v treh do štirih tednih. Tudi je mene obvestil, da bode se zgradba vršila v državni režiji. To je za naše slovenske razmere dogodek tako dalekosežnega pomena, da ga majenkostna naša javnost more komaj razumeti. Zato se mi zdi potrebno tem potom nasloviti resen opomin naši javnosti, naj z vsemi sredstvi moralno podpira točno izvršitev tega velikega dela. Pustimo na stran razpravo o tem, kdo ima zasluge, ker je to postranska stvar in take razprave je motijo in odvrtaajo pozornost od stvari same. Prebivalstvo prizadetih okrajev posebej pa naj bode modro in ne stavi zdaj kakih zahtev po spremembi proge, ker ne more dobiti vsak na svojem dvorišču železniške postaje. Tudi so protestni shodi stvar, ki se mora obsojati. Kje ste pa bili, ko je zadeva bila negotova? Danes bi padlo prokletstvo na onega, ki bi hotel tukaj mešati, ker bi se tak položaj mogel porabiti, da vse v vodo pade. Prekmurci, kakor prebivalci ljutomerskega in ormoškega okraja naj pokažejo svojo treznost in politično izsolanost in mislijo na to, kako se bode naše narodno gospodarstvo dvignilo. Mi bomo imeli blagoslov od železnice le, če nje vrednost v tem smislu prav cenimo. — Narodni poslanec dr. Vekoslav Kukovec.

— **Zaključek vsesokolskega zleta** je bil dan, kakršnega še ni doživela bela Ljubljana. Nedeljsko jutro je bilo sveže in veselo. Krog 7. ure zjutraj se je začelo po ljubljanskih ulicah živahno gibanje kakor v velikem mraviljišču. Od vseh strani so vrvele ogromne množice ljudstva. Ulice in ceste so kmalu dobile podobo živopisanega točja, iz katerega so se dvigali rdeči maškovi cveti — Sokolske srajce. Ob ulicah so se nastavili špalirji ljudstva, ki je mestno pričakovalo sprevoda. In ko se je ob 9. uri razvil po glavnih cestah se je dvignil vihar navdušenja. Sprevod je bil tako divna manifestacija, da mu je zaman iskati primere. Ne bomo navajali podrobnosti, ker so dovolj znane iz ljubljanskih listov. Povdarjamo le: sprevod naj bi si ogledali vsi nasprotniki Sokolstva, pa bi dobili drugo mnenje o tej plemeniti organizaciji, delu slovenskega idealizma. Koder se je pomikal veličastni sprevod, povsod so trosili z oken cvetlice in aklamirali posamezne vrste z burnimi »Živio« in »Na zdar« klici. Vsem se je bralo na obrazu, da je bilo navdušenje spontano in iskreno. Na Kongresnem trgu se je Sokolstvo poklonilo kralju, ki si je v spremstvu ministrov in drugih dostojanstvenikov ogledoval sprevod z balkona bivšega dež. dvorca, sedanje univerze. Popoldan se je vršila na telovadišču zaključna telovadba, kateri je prisostvovalo čez 50.000 gledalcev. Med odličnimi gosti je bil tudi ministriški predsednik Pašič z vsemi ostalimi člani ministrskega sveta. Nastopili so gostje, vojaštvo in jugoslov. telovadci. Posebno je imponiral jezdni odsek s precizno izvedenimi jezdni vajami. Zvečer se je vršila velika ljudska veselica v Tivoliju. Danes se Ljubljana prazni, drug za drugim odhajajo bližnji in daljni gostje. Vsesokolski zlet v Ljubljani ostane vsem udeležencem v trajnem spominu.

— **Na »žeganju« pri Arehu** minulo nedeljo je bilo zopet prav »lušno«. Zjutraj smo bili pri sv. maši, dopoldne v »koči«, po kosilu smo »začeli«, zvečer pa je bilo že prav »lušno«. Tepli smo se, da je kar kri brizgala. Le eden jih je malo preveč dobil in so ga morali nezavestnega odpeljati v mariborsko bolnico. Drugače pa je bilo vse mirno. Pohorski fantje pa smo se le izkazali...

— **Velik požar v Šmartnem na Pohorju.** V petek, dne 11. avg. v poznih večernih urah je izbruhnil v gozdu posestnika Jurija Ačko požar, ki je napravil mnogo škode. Razen velikega gozdnega kompleksa je zgorelo tudi nekaj že podrtega lesa in več sežnjev drv. Skupna škoda se cení na več 100.000 K. Sumi se, da je požar zanetil zločinska roka iz mašeovanja. Po returnem, napornem gašenju se je ogenj končno omejil in zadušil. Pri gašenem delu so se posebno odlikovali

Jurij Ačko, Ivan Vrečko, Julijana Dvoršak, Vilma Vorša in trgovec Leopold Vorša, ki je vso akcijo vodil.

Obrtna razstava v Celju je bila v soboto, 12. t. m. otvorjena ob navzočnosti odličnih zastopnikov naroda in oblasti. Navzoč je bil tudi poslanec dr. Kukovec, ki je obrtništvu čestital k lepi razstavi, katera pomeni triumf napredka našega domačega obrtništva, pa tudi delavstva. Razstavljalcev je krog 200.

m Izlet srbskih kmetovalcev v Maribor in okolico. V prvi polovici meseca septembra t. l. priredi okroglo 100 srbskih kmetovalcev in kmetijskih strokovnjakov približno 10dnevni izlet po Sloveniji. V programu izleta je tudi obisk Maribora, Ruš in Fale. Prihod v Maribor: ponedeljek 11. septembra predpoldne; odhod iz Maribora: sredi 13. septembra zjutraj. Pri kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani se je sestavil »Centralni odbor za sprejem srbskih kmetovalcev«, ki je izdelal širši program zleta po Sloveniji; izven Ljubljane pa morajo skrbeti za podrobno izvedbo sprejema, vodstva, pogostitve itd. Lokalni odbori za sprejem srbskih kmetovalcev. Prijetna dolžnost vseh kmetovalcev v Sloveniji in njih prijateljev je, da pripomorejo po svojih najboljših močeh h kar mogoče lepemu sprejemu srbskih bratov, ki jih v veliki prisrčnosti, s kojo so sprejemali in spremljali lani slovenske kmetovalce po Srbiji, bomo le težko mogli doseči, kaj šele prekositi, kakor bi bilo želeli. Da je obisk srbskih kmetovalcev letos uprav za Maribor kot obmejno mesto — sredi mariborske obratne razstave — tudi posebnega gospodarskega pomena, je jasno. V ta namen se je sestavil v Mariboru »Lokalni odbor za sprejem srbskih kmetovalcev za Maribor, Ruš in Fale« ki izdeluje podrobni program za izlet v Maribor in njega okolico. Širši odbor šteje okoli 30 članov iz vseh slojev mesta in okolice brez razlike na politično pripadnost. Glavni odbor je začasnó takole sestavljen: gg. dr. Rosina, predsednik; Srečko Robič in podžupan Roglič, podpredsednika; poslednjega nadomestuje prof. dr. Rostohar, ravnatelj Žrnave, tajnik in računovodja Sottler, blagajnik; nadalje načelniki štirih odsekov: prof. dr. Medved, za sprejemanje, pozdrave, govore; ravnatelj Humek in prof. dr. Rostohar, za vodstvo zleta in prenočišča; gospa Balon, za pogostitve in zabave in Džamonja za zbiranje sredstev, gospodarski odsek. Odbor se lahko še poljubno izpopolni ali razširi; kdor želi sodelovati, naj blagovoli to sporočiti enem navedenih glavnih odbornikov z navedbo odseka, v katerem želi prevzeti sodelovanje, da skupna akcija uspe kar najbolje mogoče. Naprošajo se časniki, zlasti mariborski, da akcijo javno podpirajo, narodni poslanci ter zastopniki gospodarskih in kulturnih organizacij kakor vsi sloji našega naroda v Mariboru in okolici, da srbske izletnike sprejemajo, spremljajo, pozdravljajo v našem divnem Podravju s prisrčnostjo, ki jo dolgujemo srbskim bratom.

— **V vlakcu oropan.** Pred par dnevi se je peljal lesni trgovec Ernst Sabathy iz Brezna ob Dravi, ko je svoj les v Palanki prodal, z vlakom nazaj v domovino. V vlakcu je bila tema, v vozu je brlel le košček sveče, kojo je imel slučajno nek potnik. Ko je Sabathy krog polnoči šel na stranišče, je prišel za njim nek mož, ki je zahteval, naj mu takoj odpre vrata stranišča. Ko je Sabathy to storil, ga je neznanec zgrabil in porinil v kot. Med tem je priskočil še nek možakar, mu porinil robec v usta, da ni mogel klicati na pomoč, potem pa mu je izpraznil žep. Ko se je med tem vlak približ. postaji v Bos. Brodu in začel počasneje voziti, sta neznanca skočila iz vlaka in izginila v temi. Sabathy je dogodek prijavil orožništvu v Bos. Brodu.

— **Za ubogega pogorelega.** Posestniku Juriju Macuhu v občini Hošnica pri Laporju je dvakrat pogorelo vse njegovo premično imetje. Ker je njegove posestvo tudi sicer zelo malo in nima nobenih sredstev, se priporoča usmiljenim ljudem, naj mu priskočijo na pomoč in mu dajo, kar morejo. Event. denarne prispevke sprejme tudi naša uprava.

* **Politična pridiga z line zvonika.** Na Zg. Poljskavi pri Pragerskem so dobili letos samostojneži v roke cerkvenokonkurenčni odbor. V tej korporaciji so hoteli župniku dokazati, da sa-

mostojneži niso proti veri in so zato začeli renovirati zanemarjeno cerkev. Tudi novo jabolko na zvonik so naročili, katero so večeraj z veliko slavnostjo ob sviranju godbe potegnili na zvonik. Vsi farani so s samostojneži iz cerkveno-konkurenčnega odbora s ponosom občudovali okrog cerkve svoje darilo v višjo čast božjo. Naenkrat pa se je pojavil visoko na zvoniku pri lini neki duhovnik in osrečil presenečene samostojneže s silovito politično pridigo, katere refren je bil: Bog nima nobenega dopadenja nad darili nevernikov, ki niso pristaši SLS. Globoko poparjeni so odšli samostojni verniki domov. Da, da, nevaležnost je plačilo sveta.

m Ustanovni občni zbor Neodvisne slovenske gospodarske stranke. 13. t. m. dopoldan ob 9. uri se je pričel v dvorani restavracije »Maribor« na Grajskem trgu ob prvotni vdeležbi le kakih 10 ljudi ustanovni občni zbor »Neodvisne slovenske gospodarske stranke«, katerega je vodil prekupčevalec z zemljišči vitez pl. Zagorski. On in še par drugih njemu podobnih bratcev je v skrajno konfuznih govorih utemeljevalo potrebo te nove stranke. Programa seveda niso ustanovitelji niso razvili, ves njih program obstoja v gostilniškem zabavljanju in mlatenju praznihih fraz. — Glede stranke je trdil eden da je gospodarska, drugi da je delavska, tretji da je branjarjev itd., kar je vzbujalo med tem času prihajajočimi pristaši vsa obstoječa strank obilo smeha in pikrih medklic. Kot prvi protigovornik se je oglasil g. Weixl, ki je naglasil, da resni ljudje ne morejo na tak način ustanavljati novih strank. Izjavil je, da pridobitni, to je res gospodarski sloji nimajo ničesar skupnega s prireditelji tega spektakla ter naglasil, da problem sanacije naših razmer ne obstoja v ustanavljanju vedno novih strank, ampak v združitvi in krepkem sodelovanju že vseh obstoječih, torej ne v cepljenju, ampak v združevanju. Za njim je govorilo še par protigovornikov, novim, ki so se priglasili, pa g. predsednik ni hotel dati besede, vsled česar je nastal nemir in prerekanje, katerega je prekinil Zagorski z izjavo, da se prične volitev odbora. G. Smrekar je na to predlagal, naj se voli per acclamationem, predsednik pa predloga ni hotel dati na glasovanje, vsled česar je nastal nov nemir. V tem času so opozicijonaleci sestavili svojo listo, katero je g. Smrekar prečital, a je Zagorski zopet ni hotel dati na glasovanje. Lista je bila sestavljena iz pristašev vseh strank in sicer sledeče: Kejžar, Bahun, Smrekar, Žebot, Šnuderl, Stros, Weixl, Jug, Štoka, Brus, Eržen in gospa Zagorska. Zagorski je na to prekinil zborovanje za 5 minut, navzoči pa so porabili ta čas za to, da so s spremljevanjem klavirja zapeli »Zagorske zvonove«, katere je nekdo hitro predelal, tako da se je prva kitica glasila: Zagorski zvonovi prav milo pojo, Zagorskega stranko k pogrebu neso, pa če jo nesejo, le naj jo neso. Saj žal pač nikomur ne bode za njo... To je Zagorskega tako razburilo, da je pobegnil iz dvorane z izjavo, da shod razpušča. Med navzočimi je nastal splošen krohot, sredi katerega je nekdo intoniral »Vigred se povrne«. In s tem je bil zaključen ta spektakel, ki je nudil navzočim obilo brezplačne in neprisliljene zabave.

— **Iz notarske službe.** V Ljutomeru je imenovan za notarja dr. Ivan Stojan, doslej notar v Žužemberku.

— **Kdo je nemškutar?** — »Ivan, ti si nemškutar!«

— »Kako to? Saj imam slovensko ime!«

— »Ker si z lépo gospico Hildo po nemško čenčal.«

— »Ona ne zna dobro slovensko.«

— »Nič za to! Ona zna vendar precej. Ti bi bil moral ž njo slovensko govoriti, da bi se bila v tem jeziku dalje vadila, tako pa si se vadil ti ž njo nemščine, ako bodeš še dalje tako ravnal, bode ona tebe naučila dovršeno svojo švabščino, dočim bodeš v slovenščini zaostajal, a tudi ona ne bode v slovenščini napredovala.«

— »To nič ne škodi, saj ostanem vsejedno Slovenec.«

— »Tako misliš ti! V resnici pa nisi ničesar storil, da bi na pol ponemčeno Slovenko vrnil slovenskemu narodu. Ti plavaš v nemški vodi! Vse to škoduje slovenski narodnosti. Ti si Slovenec, ki govori brez potrebe nemški.«

— Ti torej misliš, da sem radi tega nemškutar!«

— »V tem slučaju, da! Za jugoslovanstvo nisi storil ničesar, delal si proti njemu za nemštvo. To je potrdila Hilda sama, ki je kasneje rekla svoji prijateljici: »Die Windischen haben keinen Nationalstolz. Bei uns Mädchen werfen sie ihre Sprache ab, sie krimmen sich hundeartig im falschen Glauben vor deutscher Schönheit und entziehen uns die Gelegenheit windisch zu erlernen.« (Slovenec nimajo narodnega ponosa. Pri nas deklicah zavrzajo svoj jezik in se zvijajo po pasje v krivem mnenju pred nemško lepoto.)

— **Kako mislijo Nemke o Slovencih?** »Ich kann nicht slovenisch, sprechens mit mir deutsch!«, (ne znam slovensko, govorite z menoj nemško!) se je obregnila Nemka nad menoj, ko sem ji s slovenskim nagovorom izročil obleko barvat.

— »Nesem pa obleko tia, kjer znajo slovensko!« sem odgovoril ter odšel z lahkim poklonom.

Odhajajočemu skozi duri so me dohitele njene besede: »So etwas ist mir noch nie vorgekommen!« (kaj takega še nisem doživela). — Nemke mislijo, da se jim ni treba učiti slovensko, saj Slovenci radi ž njimi nemško govorimo. Po nemkinih besedah sodeč, sem bil žalibog jaz jedini, ki sem ji v dejanju ugovarjal ter sem radi tega prepričan, da smo si Nemce sami vzgojili v prevzetne trdovratneže, ki od nas nemško govorico naravnost zahtevajo, sami se pa slovensko nečejo učiti. Tako si ustvarjamo mi sami razmere, da raste v Jugoslaviji Nemcem greben prevzetnosti in oholosti, v kojem prezirajo in zaničujejo naš jezik. Kdor noče z nami po naše govoriti, od tega ničesar ne kupujemo, temu ničesar ne prodajamo. Naj kupuje in prodaja samo Nemcem. To bode za nje tako dobra šola, da ne bo nobedn več tako rekel kakor ta je Nemka.

— **Požarne brambe mariborske okolice** imajo že več časa od svoje Zveze nalog, naj uvedejo slovensko povelje v svojo službo, a kakor izvemo, se to doslej še ni izvršilo ne v Kamnici, ne v Limbušu, ne v Radvanju, ne v Razvanju in ne na Pobrežju. Izgovarjajo se, da nimajo nikogar, ki bi jih poučeval. Ta izgovor je prav po ceni, ker se ga lahko iz rokava strese, kadar se ga rabi. Ker nikogar ne iščejo in se za slovensko povelje ne trudijo, tudi nikogar nimajo, ki bi jih učil, zato ostane vse pri starem. Slovensko poveljevanje se mora začeti učiti, drugače se ne bomo nikoli izmotali iz starih habsburških razvad ter bodo požarne brambe vedno na sumu, da koketirajo s svojo nemščino z nemško Avstrijo. Naš državni jezik je slovenski, zato ga moramo gojiti tudi v požarnih bramбах v vseh službenih in izven službenih zadevah.

— **Zveza obrtnih društev za Slovenijo.** V nedeljo 20. avgusta, ob 9. uri se vrši v Narodnem domu v Celju ustanovni zbor Zveze obrtnih društev za Slovenijo. Na sporedu zveznega zbora je: 1. Poročilo o pripravljalnem delu. 2. Volitve. 3. Razprava proračunov. 4. Ureditev zveznega tajništva. 5. Določitev kraja za prihodnji zvezni zbor. — Na ustanovni zvezni zbor se priključi splošen obrtniški shod, na katerem predavata gg. Bizjak in Fran Mohorič o predmetih: Obrtniške zahteve glede mojstrskega in delavskega bolniškega in nezgodnega zavarovanja in »Naše prometne razmere«. Ta shod je velike važnosti za obrtništvo in je pričakovati za označeni dan izredno veliko število obrtništva v Celje. Prilika za to je tem ugodnejša, ker se zborovanje vrši med obrtno razstavo in imajo vse osebe, ki one dni obišejo Celje, pravico do polovične vožnje.

— **Zatvoritev mosta.** Most čez Pesnico na okr. cesti Ptuj—Ormož v župniji Sv. Marjeta nižje Ptuja se radi nujnega popravila za težak promet zatvori in sicer velja zatvoritev za čas od 20. avgusta do 1. oktobra 1922. Avtomobili in vozniki naj vozijo po drugih prikladnih cestah iz Ptuja na Ormož ali obratno: (čez Polensak ali na Borlski most in Zavrč).

— **Prebivalstvo naših mest.** Beograd šteje 111.740 duš, Zagreb 108.338, Subotica 101.857, Sarajevo 60.083, Ljubljana 53.306, Novi Sad 39.147, Osijek 34.641, Split 31.542, Maribor 30.641, Niš 25.094, Zemun 18.542, Karlovac 16.327, Mostar 16.541, Banja Luka 16.413.

Varaždin 13.645, Dubrovnik 13.368, Sušak 13.214, Brod 10.621, Vukovar 10.244, Vinkovci 10.173, Sisak 8802, Koprivnica 8096, Bjelovar 7856, Požega 7023, Bihač 6147, Travnik 5955, Cetinje 5704, Petrinja 5544, Petrovaradin 5101.

— **Utonil.** Dne 6. avgusta je našel župan Janez Muršak iz Spodnje Voličine, okraj Sv. Lenart, ko je v Pesnici lovil ribe, v vodi moško truplo. Dognalo se je, da je utopljenec 43letni železar Alojz Fras iz Selce, okraj Sv. Lenart v Slov. goricah, ki je že od 31. julija pogrešan. Fras je najbrže v vinjenem stanju zabredel do Pesnice, padel v vodo in utonil.

— **Vlom.** Dne 9. avgusta je bilo udomljeno v stanovanju delavca Rajmunda Koširja v št. Lovrencu na Pohorju. Vlomilec je odnesel 1400 K gotovine. Tatvine je osumljen 26letni delavec Štefan Šumer iz Kumena. Orožništvo ga je dne 10. avgusta aretiralo in oddalo v zapore okrožnega sodišča.

— **Vlom pri belem dnevu.** V Ledineku, okraj Sv. Lenart v Slovenskih goricah, je bilo dne 31. julija predpoldan pri posestniku Mihaelu Vrešču, ko so bili vsi domači na delu, vlomljeno v stanovanje. Tatu se je posrečilo odnesti 9000 K gotovine ter s plenom popihati. Orožništvo pri Sv. Ani je kot storilec izsledilo 23letnega delavca Fr. Lovrenčiča iz Ledineka, ki je bil 8. avgusta aretiran in oddan okrajnemu sodišču pri St. Lenartu v Sl. gor. Lovrenčič prizna tatvino. 6800 K je imel tat doma skritih, ostali znesek pa je že porabil.

— **m Izgnani Tirolec.** V Mariboru je bil naseljen delj časa mesar Anton Dienstberger iz Tirolske. Vsled ponočnega razgrajanja je bil že koncem julija kaznovan s policijskim zaporom. Te dni pa je nekdo noč zopet razgrajal in peoval našo goslovansko stražo. Policijski komisariat ga je zato za dobo 5 let izgnal iz države.

— **Draginja na Koroškem.** Koroški dopisnik »Tagespost« se pritožuje radi visoke draginje, ki jo je povzročil na Koroškem naval tujcev. Vse kopalniške in letoviške kraje so zasedli tujci, večinoma Italijani in Jugoslovenci. V Celovcu je zelo težko dobiti prenočišče; hotelske sobe plačujejo po horendnih cenah. V gostilnah so cene najmanj za 50 odst. višje kakor v Gradcu ali na Zgornjem Štajerskem. Gostilniške »užitke« si lahko privoščijo le tujci; domačini morajo gledati ob strani. Skodelica bele kave stane 900 do 1200 K, navadna jed 4000—6000 K.

Ptujske vesti.

— **Ptuj.** Gremij trgovcev v Ptuj, naznanja vsem svojim članom v Ptuj in Bregu pri Ptuj, da se je na izrednem občnem zboru dne 9. t. m. soglasno sklenilo 50% povišanje plač vsem trgovcem, nastavljenec, moškega kakor ženskega spola. Sklep stopi v veljavo s 1. avgustom t. l.

— **Iz Ptuja.** Dne 3. avgusta t. l. se je vršil ustanovni občni zbor »Društva jugoslovenskih akademikov v Ptuj.« na katerem se je izvolil sledeči odbor: stud. med. vet., Lešnik Aleš, predsednik; stud. jur. Zupančič Milan, podpredsednik; stud. iur. Krajnih Zdravko, tajnik; stud. iur. Šegula Janko, blagajnik; stud. iur. Simonič Janko, odbornik. Društvena pravila so posneta po pravilih akademskih društev v Mariboru in Celju. Odbor.

— **Pri sv. Andražu v Slov. Gor.** se vrši v nedeljo 20. avgusta popoldne veselica pri Roli. Igra rogovskiška narodna godba.

— **Polenšak pri Ptuj.** Puhloglavi vodja naših klerikalcev se zaletava v 31. št. Pijanega gospodarja v našega nadučitelja. ki mu je tu v peti in je našim klerikalcem prečrtal že marsikateri račun. Pritlikavi dopisunček pobija sam v drugem stavku dopisa to, kar trdi v prvem. Kakšna razlika je neki, če so določene počitnice »sedaj in, da so se pričele počitnice pri nas „ta teden“, namreč 1. avgusta! ? — Kar se pa tiče prekrivanja šolskih hlevov, pa bi se naj dopisunček vsaj malo bolje informiral. Saj imajo naši klerikalci svojega zastopnika v krajnem šolskem svetu, kjer se je obravnalo tudi popravilo šolskih hlevov, a njihov zastopnik je preveč len, da bi se udeleževal sej. Klerikalnim modrijanom bi bilo morda ljubše, da se zviša šolski proračun

za nekaj tisočakov, kakor pa, da posamezni kmetje — prostovoljno darujejo potrebni material za popravo strehe. Zdi se nam, da so se naši klerikalci — vse skupaj bi lahko preštel na prste — skregali s pametjo. — Pa še nekaj! Dopisunček pravi, da je postal naš »samoblasten šolnik« (samoblastno mero je vzel menda po sebi) navdse vnet agitator Sokola, pri tem pa si ni upal povedati, da je položil temeljni kamen našemu Sokolu vedušni župnik Poplatnik, ki je daroval kar 1000 K, beri in reci tisoč kron za Sokolski sklad na Polenšaku. Sploh se čudimo brihtnosti naših klerikalcev, ker po eni podpirajo napredne organizacije, po drugi pa jih napadajo. Delate nam s tem le najboljšo reklamo! Tako je daroval tudi prvi župnikov tajnik ljudstvo ga naziva kaplana — gospodine Meško prav lepo svoto za tukajšnje napredno, Ljudsko knjižnico. Dopisunček obljublja našemu nadučitelju, da mu bojo postrigli peruti, (menda tistih par klerikalnih petelinov!) pri tem pa menda pozablja, da je ravno isti »samoblasten šolnik« še pošteno in prav temeljito postrigel peruti preimenovanima petelinoma, ko sta tako vedušno darovala za napredne organizacije. Posebno tema dvema bi bilo svetovati, da ne hodita preveč na solnce, ker imata preveč masla na glavi in obstoja pri sedanjih vročini nevarnost, da se maslo raztopi in bi začelo teči po njenih črnih suknjicah.

Dopisi.

— **Spodnja Poljskava.** Kakor lani, smo tudi letos na tukajšnji šoli zaključili šolsko leto z mladinsko predstavo. Toda uspeh, etični in gmotni, je neprijetno lepši nego lani. Pokazalo se je koliko zmore krepka volja in marljivo delo učiteljstva. Vspored je bil bogat, a tako pisan, da ni utrujal občinstvo, ampak ga le od točke do točke veselo iznenadjal. Obe igri »Laznjiva Milena« in »Na razpotju« sta uspeli tako dobro, da od otrok resnično ne moremo želeti boljšega. Petje je vodil nadučitelj, g. Kopriva in pokazal, da ima fin okus ter mnogo volje. Na harmoniju je spremljal pragerski nadpoštar, g. Gerbič, za kar mu izroka mo iskreno zahvalo! Tudi g. Fabič je marljivo delal pri odru. — Ljubke so bile deklamacije malčkov iz 1. in 2. razreda, pa tudi orjaški nastop fanta iz 4. razreda, ki je prednašal »Jugoslovansko«. Učenci in učenke iz 3. razreda so z lepim prednašanjem pesmi in z vlogami v igrah pokazali, da jih je vodila spretna roka. Posebno lep je bil župančičev »Razgovor«. Mamica in sinko sta bila v svojih vlogah tako ljubka in polna čustvanja, da smo skoro pozabili, da se »Razgovor« le prednaša, tako živo smo čutili vso prelest župančičeve poezije. Veliko je bilo dela in skrbi, a vse težave so bile pozabljene ob prelepem uspehu: v prvi vrsti nas je razveselila radost in sreča naše dece, katero smo tudi pogostili s kavo in potico, potem zadovoljstvo ljudstva in — kar ni ravno male važnosti — lep gmoten uspeh: 4028 K. Z dobičkom lanske prireditve smo ustanovili šol. knjižnico, z letošnjim jo bomo izpopolnili in še nabavili lastni oder. Ljudstvo počasi uvideva, da smo njegovi prijatelji, da skrbimo za njegovo omiko, ki edina ga more privedi do narodne samozavesti in po njej do večjega blagostanja in srečne bodočnosti.

— **Hardek pri Ormožu.** Naše gasilno društvo je slavilo dne 13. avgusta t. l. 25letnico svojega obstanka. Udeležilo se je 15 gasilnih društev, kot zastopnik Jugoslovenske gasilske zveze v Ljubljani, župni načelnik Gornjeradganske gasilske župe g. Vengust, ter načelnik ljutomerske gasilske župe g. Rajh, Maša, obhod in veselica so se vršili v Ormožu. V imenu Ormoža, ki je bil kakor Hardek v zastavah, jo došle gasilce pozdravil občinski odbornik g. Veselč, na kar se je vršila na Glavnem trgu božja služba, pri kateri je domača društvena godba precizno in milodoneče igrala Miklošičevo mašo, domači ž. g. dekan Gliebe pa govoril o zgodovini in pomenu gasilnih društev sploh, ter posebno priznalne besede domačemu jubileantekemu društvu. Po veličastnem obhodu vsega gasilstva skozi mesto, pri katerem sta sodelovali dve gasilski godbi, domača in trgoviška, se je vršil slavnostni občni zbor domačega gasilskega društva, kjer je društveni in

župni načelnik g. Hamželič pozdravil zastopnike ormoškega mesta in načelnika okrajnega zastopa JGZ, zastopnike gasilskih žup in društev. Slavnostno predavanje o početku, razvitku in delovanju društva, o njegovih službah načelnikov, članov in podpornikov je imel društveni in čapni tajnik g. Rosina. Zatem se j vršil občni zbor Gasilske župe ormoške, ki šteje sedaj 9 gasilskih društev; pri tem zborovanju so se sprejela enotna župna pravila. Popoldne je bila tehnična gasilna vaja na Hardeku. V obrambo se je zbrizgalo naskočila hiša g. Petka; gasilci so s svojim mirnim in razumnim nastopom pokazali izurjenost in disciplino. Zatem se je vršila ob zvokih glasih že imenovanih godb na vrtu gostilne g. Fil. Horvata veselica, ki se je prav dobro obnesla. Gasilnemu društvu na Hardeku in njegovim 25letnim slavljenecem želimo še znanprej obilo blagoslova.

— **Ribnica na Pohorju.** Če pride izletnik v Ribnico, se mu zazdi, da je v Nem. Avstriji. A temu ni čuda, saj je tukaj Gračanov in drugih takih ptic iz lačenberga več nego domačinov. In ti lačenbergarji imajo na razpolago vse, če pa pride slovenski letoviškar, ne dobi nič, še prezirljivo se nad njim obregnejo, kar pomeni, da za Slovenca ni nič. Ali naj se še vedno šopiri Nemeec na naših tleh, na slovenski zemlji, kot v bivši Avstriji? Da, skoraj bodo dognali to, da bodo morali Slovenci svoj jezik le še na skrivnem govoriti, javno sploh ne, če noče biti od Nemecev v domovini kamenjan, ker rabi svoj materni jezik. Žalostna nam majka!

— **Konjice.** (Po klerikalnem shodu). Oj ti vražji pasji dnevi! Pravi čas so priredili katoliški shod. Klerikalni tržani in njih glavni oprode kar speti ne morejo ob misli na polomijo, o kateri smo nedavno čitali v našem listu. Boje se še vedno Hudičevičev, Pribičevičev in belečuba, s kojim neki še danes stoji v stikih. Veliki so baje na omenjeni dan prireditve pri polnih mizah v blagoslovu uživali vse sladkosti življenja, obiskovalci shoda pa so srkali po klerikalnih gostilnah »brozgo«. Ti gostilničarji, kar ne morejo prehvaliti varanja ubogega ljudstva od zgoraj in to radi tega ne, ker so jim zgoraj pripomogli do »kšefta«. V trgu samem ni vladalo niti kajenja razpoloženje za katoliški shod in so se le nekateri obrtniki zanimali, da ne stečejo vse pare v klerikalne žepne in farovške mavhe. Ob potoku Dravinja pa so ta dan cvetele cvetke moralnega uspeha prireditve. Mudilo se je in v naglici se ni moglo v Rudolfovo gošo. Sam antikrist bi se bil zgrajal nad takšnimi sadovi, ki jih je rodil duhovščini posvečen dan. Zuborela je umazana voda po potoku in hudomušneži pravijo, da je odnesla voda klerikalno nesnago seboj na Hrvaško. Radič je neki več dni kihal in popraševal, kje so neki njegovi somišljenjski uganjali politiko in kuhali takšno smolo, kakor jo ima le on sam.

— **Žetale.** Tu imamo silno sušo. Niti v potokih ni vode za napačanje živine. Tudi pasti ne moremo več. S strahom pričakujemo zime, ko bomo pri koncu s hrano zase in za živino. Upali smo, da dobimo za živino nekaj denarja. A mesarji in mešetarji se že sedaj norca delajo iz nas. Svinje bodo deloma počepale. Kje bomo vzeli za davke in obloko. Nujno je potrebna akcija za prehrano, ker zna sicer priti do nečesa prepričakovanega, zlasti tu v haloških hribih, kjer je vse suho.

— **Žetale.** Tu se je na dr. Karloškovem posestvu ponesrečil Anton Puh. Siro-maka pomilujemo; celo vojno se je mučil za propadlo Avstrijo, lani je pogorel, no malo si je z vso težavo nazaj postavil, sedaj pa leži težko ranjen v celjski bolnici. Dobri ljudje so mu pomagali k stavbi. Posebno njegov brat Jože Puh, sprevodnik južne železnice v Mariboru, a k zdravju sedaj mu naj pomaga vsemogočni. — Tu v Žetalah so čudni ljudje, vse pote in ceste, še celo čez hoste branijo, dasi ni nobene škode, a to najbolj »ta pobožni«; zato nas pa tepe Bog s sušo in ujмами. Če si klerikalec, ne more z goljufijo dosti pomoči, pa še podpre to s peklensko nevoščljivostjo. Le pogledjmo naokoli.

— **Žetale.** Tu bo sedaj božja pot pri Mariji tolažnici. Ze lani me je vprašal nek romar, zakaj se v cerkveni kapeli podoba Božja za glavo drži. Pripomnil

sem mu na kratko, da za to, kar klerikalci slabo gospodarjo z enim in drugim. Pa saj so povsod enaki, škoda je papir uničevati, kakor bi bilo škoda zamorca prati.

— **Sv. Štefan pri Šmarju.** Gospod urednik, danes Vam pa imam nekaj važnega o našem občinskem gospodarstvu poročati. Klerikalni mogotej so se razkrinkali in se pokazali v pravi umazani sebičnosti. Pred tremi leti je dal pokojni župan Zakošek v navzočnosti še treh obč. odbornikov občinski travnik s tremi delci v najem Ant. Kramarju za svoto 250 K letno. Od teh treh delcev je pa moral na Zakošekovo zahtevo odstopiti Kramar 1 delec g. Fr. Pungeršek, gostilničarju pri Sv. Štefanu, in sicer v ta namen, da ga dobro pognoji za dobo 5 let, za svoto po 110 K letno. G. Pungeršek je res to storil že drugo leto in ga dobro pognojil. Kotnici, ki je hči Kramarja in sestra župnikove kuharice, pa ni bilo to po volji in je že pozimi rekla Pungeršku, da ne bo več kosil na njenem travniku. G. Pungeršek je pa izjavil, da če ne uo on kosil, pa tudi ne bo ona in ne Kramar, ampak naj da zemljo zopet sedanjim občinski odbor na dražbo, kar je odbor tudi sklenil. Kotnica je pa takoj tožbo vložila proti sedanjemu občinsk. odboru. Ker pa ona ni bila opravičena tožiti, ampak njen oče Kramar, je seveda morala stroške sama plačati. Sedaj je nastopil oče Kramar pot tožbe proti občinskemu odboru; tožbo je tudi navidezno dobil, ker je zastopnik in odposlanec občinskega odbora, župan Karl Pungeršek, prepozno k obravnavi prišel in je vsled tega, ker ni sodnija še živečih prič zaslišala, sedajni obč. odbor pravdo zgubil. Bomo videli, kaj poreče k tej stvari kr. politična oblast, katera bi pri tej zadevi po našem mnenju imela bolj važno besedo kot pa kr. okrajna sodnija. Zdaj si pa pogledjmo nekoliko občinsko gospodarstvo. Župnik ima eno parcelo v najem za 300 K, za katero brez skrbi lahko danes dobi občina najemnino čez 10.000 K. Za delec pa, kateri sem že zgoraj omenil, se je letos izlicitalo 8430 K. In to svoto zahteva nazaj. Občina je že imela poprej 200 odstotkov občinskih doklad, sedaj je še pa morala vzeti posojilo 10.000 K za popravo občinskih poslopj. Vsak otrok bi pripoznal, da je sedajni občinski odbor upravičen, po drugi poti si pomagati. Kramar je tudi občinski odbornik, Kotnik pa tajnik, oba zagrizena klerikalca. Če je gospodom klerikalcem res kaj za dobrobit občine in če so toliko patrijotični, kakor so se ob času volitev hvalili, potem naj v miru puste občinsko imetje. Gospod Franc Pungeršek, ako ravno pristav kmečke zveze, se je vendar, kakor vedno, tudi pri tej stvari izkazal poštenjaka, ker je izjavil, da če njegov svak Kramar, katerega dolžnost je, odstopi od tistih parcel, stori isto tudi on, akoravno ima pravico rabiti še 2 leti, ker je travnik pognojil, česar pa Kramar ni storil. Štefanski volilci pa si dobro zapomnite in pri prihodnjih volitvah dajte takim klerikalnim občinskim izkoriščevalcem pošteno brci, in si izvolite v občinski odbor ljudi, ki se za dobrobit in vzorno občinsko gospodarstvo potegujejo. — Naš g. župnik in kuharica bosta pa tudi še v katekizem morala pogledati in sicer poglavje o krščanski pravičnosti in ljubezni do bližnjega. Ali mislita, da je to krščanska pravica, da zahtevata od kozolca, ki je last občine, 150 K najemnino, med tem ko župnik plača od kozolca, hleva, njiv, travnikov in krasnega sadonosnika 300 K. Fej, da Vas le sram ni! In spet se oglasi nas sto, kuharica nas komandirala ne bo! O župniku pa rečemo to le: Občina bo ostala tukaj kakor prej, župnik naj gre v svoj kraj, sv. Štefan pa, če ne bo boljšega duhovnika, kakor je Močnik, naj gre pa v sv. raj. Amen.

— **Radeče pri Zidanemmostu.** V Močivnem pri Zidanemmostu je Jernej Golé čistil svoj samokres, ne da bi vedel, da je nabit. Samokres se je pri tem sprožil ter ga je kroglja hudo ranila na glavi; levo oko je izteklo. Peljali so ga v bolnico v Ljubljano.

— **Loka pri Zidanemmostu.** Za župana je bil izvoljen g. I. Koren. Naše gasilno društvo protestira proti članku časopisa »Jugoslavije« št. 178 z dne 8. t. m., ki pravi, da so vsa gasilna društva bivše Štajerske nemčurska. Mi smo že davno pred vojno imeli slovenski poveljni jezik, ter vedno načelnika in člana narodnjake,

Gospodarstvo.

Vzroki draginje.

(Iz trgovskih krogov.)

V preteklem letu govorilo se je splošno, da smo na vrhuncu naše draginje, ali bila je to velikanska zmota. Čeravno se je draginja od lani do sedaj podvojila, celo potrojila, se cene še vedno dvigajo. Je to zelo žalosten pojav, tembolj žalosten za našo državo, ki ima najboljše pogoje za ceno življenja. Kje naj iščemo vzroke? Evo jih vsaj nekaj: Opaža se n. pr., da se ravno ob času našega izvoza tuja valuta dviga iz vzroka, da inozemci svoje potrebnosti ceneje nabavijo, ker naša država zahteva kritje vedno le v dobri tuji valuti, nikakor pa v domači, ker je sami ne smatramo za zdravo. Žalosten gospodar, ki svoje imetje zaničuje. Ako bi bilo treba za kritje tukaj nakupljenega blaga le dinar, videli bi, za koliko bi dinar stal višje, cene blaga pa tem nižje. Tembolj pa bi se vzdignila valuta, če bi se carina na izvoz izdatno zvišala. Kakor pa je dosedaj bilo videti, smo popuščali, da inozemci naše blago pokupijo za nizko ceno. To je prvi tehtni vzrok draginje. Drugi veliki vzrok draginje pa je, da mi inozemsko blago prav drago uvažamo. Ni dovolj, da smo že lani plačali na uvozno blago povprečno 30 do 50% carine, imamo sedaj povišanje arije kar na 700 do 1000%, dalje 50 do 100% železnikega poviška, visoko ležarino in mnogo drugih izdatkov. Po zadnji naredbi o odobrenjih imamo pa plačati razven visokih pristojbin še visoke bančne manipulacije in trpeti mnogokrat izdatne valutne izgube. Prištejamo pa še sedajne visoke poštne pristojbine v naši državi in pridemo do zaključka, da se uvoženo blago pri nas ne podraži le za 100%, ampak celo do 200 in 300%. Če pa prištejemo še žalostne razmere na železnici, da leži blago kar po cele mesece v vagonih, zgubi pri tem na teži in vsled tatvin, ali pa če upoštevamo posebno sedaj poštno-carinske razmere v Mariboru, kjer leže poštni paketi že cele tri mesece v vagonih, potem se naj ne čudimo čez vedno naraščajočo draginjo. In vzamimo še končno delavnost v naši državi. Koliko pa imamo danes ljudi, ki sploh hočejo delati? Kamor se oziroma, povsod le zahteva po krajšem delavnem času. Izgovor socialistov, da zahtevajo to le, ker je še veliko brezposelnih, ki morajo priti do kruha, je sicer zelo lep in socialen, vendar pa popolnoma neopravičen, posebno neopravičen pa pri nas, kjer nimamo preveč, ampak celo premalo delavnih ljudi. To dokazuje danes lahko vsak kmet in podjetnik. Med našim ljudstvom je mnogo delamrznje, mnogo več pa volje do veseljačenja. In to je tretji vzrok naše draginje. Zadnji vzrok naše draginje je pa še tudi vsakočasno povišanje monopolnih pristojbin, najbolj povišanje monopolna na življenske potrebščine, kakor na sladkor, sol, kavo, petrolej itd. Tudi državna uprava sama je torej med tistimi, ki povzročajo draginjo.

Ali pa je to potrebno? Nikakor ne! Naše ljudske zastopnike prosimo in po-

zivamo, da se zavzamejo z vso vneto za naslednje: Delajte v gospodarskem smislu, zatirajte korupcijo, zahtevajte, da se izvozne kupčije delajo le v naši valuti, zabranjujte izvoz blaga, katero nam je doma nujno potrebno (kakor sedaj surove kože), zahtevajte boljše poštne, železniške in carinske razmere. Naše ljudstvo pa se naj poprime smotrnega in vztrajnega dela! Potem bosta tudi beda in draginja polagoma ponehali in priti morajo pri dobrem in varnem ter umnem gospodarstvu spet lepši in boljši časi.

Stanje delovnega trga.

Državna borza dela v Mariboru je izdala sledeče poročilo za čas od 30. julija do 5. avgusta t. l. Prosta mesta so bila prijavljena: 110 moškim, 59 ženskam, skupaj 169. Dela je iskalo: 145 moških, 60 žensk, skupaj 205. Zaposeliti je bilo mogoče: 59 moških, 29 žensk, skupaj 88. Brezposelnih je ostalo: 376 moških, 255 žensk, skupaj 631. Promet od 1. jan. do 5. avg. 1922, izkazuje 8663 strank in sicer 4227 delodajalcev, 4436 delojemalcev ter 2030 uspešnih nakazil dela. Delo dobijo: hlapeci in dekline, viničarji, rudarji, drvarji, delavci kos in srpov, kovači, železolarji, železoolikovalci, kovinotiskarji, železostugarji, kleparji, sodarji, kolarji, mizarji, mlinarji, čevljarji, šivilje za perilo, kuharice, služkinje, sobarice, likarice itd. Dela iščejo: hlapeci, majarji, oskrbniki, ekonomski, viničarji, vrtnarji, kovači, ključavničarji, elektromonterji, žagarji, sodarji, kolarji, sedlarji, krojači, čevljarji, mlinarji, peki, mesarji, natakariji, pleskarji, dimnikarji, slugi vseh vrst, trgovski pomočniki in pomočnice, strojniki in kurjači, dninarji in dninarice, natakarije, pisarniške moči itd. Splošni pregled: Število brezposelnih je v zadnjem času poskočilo, zlasti iščejo dela poljski in pomožni delavci iz Prekmurja. Opažati je tudi, da se odpuščajo delavci vsled naraščajoče draginje in je zaposlenih le toliko, koliko je nujno potrebno.

Vrednost našega denarja v Curihi še vedno stoji na stari stopnji. Za 100 naših kron se je dobilo 17. t. m. 1.52 in pol stotinke švicarskega franka; 100 avstr. kron je bilo 48—50 naših vinarjev, 1 lira 16 naših kron, 1 dolar 342 naših kron, 1 češka krona 10.60—10.76 naših kron itd. Češka krona je narasla, nemška marka in avstr. krona ste padli.

Zdravstvo.

Ali je kopanje zdravo?

Nad vhodom v rimske kopeli se je bleščal napis: »V kopanju je zdravje.« Resničnost tega pregovora se je izkazala v starem veku ravnotako, kakor v današnji moderni dobi. »Čistost je kol zdravja« in sto slinih pregovorov poudarja važnost kopanja za zdravje.

Na kak način koristi kopanje zdravju? Človeško telo je stroj, ki se sam poslužuje in sestoji iz različnih organov, ki skrbe za zdravje. Med te organe spada tudi koža, ki je gosto prepletena z žilami in živci. Ubod v kožo povzroča krvavljenje, kar dokazuje, da je v zvezi s

srcem, a bolečine zvezo z možgani. Ta dva organa, sree in možgani kontrolirata vse delovanje telesa.

Da kopanje neposredno upliva na te organe, dokazuje umivanje lica, kar celo telo tako osveži, da se počuti človek, če se zjutraj ne umije, ves dan klavernega. In ravno v tem osveženju obstoja vsa tajnost kopanja. Če že umivanje tako malega dela kože tako ugodno upliva na telo, kolikor bolj še le potem vpliva kopanje celega telesa! Skušnja nas uči, da polivanje telesa z vodo, ki je hladnejša od kože (33 stopinj C) osvežuje. Nižja temperatura vode (27 stop. C) krepeča, če je kopanje kratko, a povzroča pobitost, če je kopel predolga. Skok vmrzlo vodo ali prsna kopel v vodi izpod 27 stop. C je blagodejna, predolga kopel pa pogubonsna. Zato je kopanje v vodi izmed 27 do 33 stop. C najbolj osvežujoče.

Toplejša kopel, (v vodi do 39 st. C) je dobra za čiščenje kože. Taka kopel je absolutno potrebna vsaj enkrat na teden, kar pa se ravna po poklicu. Kovač ali rudar jo rabi pogosteje kakor pa pisar. Pa tudi topla kopel je osvežujoča, kajti, ko stopite iz kopelji, popije voda na koži toploto zraka, ki je 15—20 stop. C nižja, kakor pa toplota kože. Mišljenje, da odpira topla voda kožne pore (majhne luknjice) je napačno, kajti kožne pore so vedno odprte.

Če človek nima kopalnice — a le malo je tako srečnih, da jo ima, — naj vsak dan osveži telo na sledeči način. Namoči sredino kosmate obrisače v vodo s 30 stop. C, a vsak dan za 1 stop. mrzlejšo do 27 stop. C. Primi obrisačo na obeh koncih ter si odgrni hrbet in ostale dele telesa, med tem pa obrisačo večkrat izperi in namoči. Tudi to osveži telo, kakor kopel.

Škropilne kopeli (tuš) so zelo priporočljive za močne ljudi. Za slabiše so manj priporočljive, ker se ne more določiti temperatura, predno ne pride telo v dotik z vodo. Nagli skoki v hladno vodo so škodljivi, če se človek takoj po skoku ne čuti prijetno in brez mrzlice!

Škropilne kopeli vplivajo zelo na delovni trg. Uradniki in nameščenci vseh vrst — aktivni in vpokojeni — iščejo primernega postranskega zaslужka v prostih urah, da bi se lažje preživeli.

Drobiž.

— Kako lahko doživimo 100 let? To tajnost je izdal nemški učenjak Fischweiler, ki pravi v svojem testamentu: »Posteljo postavi tako, da bo glava natančno proti severu, postelja sama pa mora ležati popolnoma vodoravno. Spati moraš trdno in s stisnjenimi pestmi.« »Recept« je čisto lahko izvedljiv. Čudno je le, da ga slavni učenjak sam ni uporabljal, ker bi si bil svoje življenje lahko podaljšal za celih 30 let.

— Milijonska napitnina. V neki varšavski restavraciji je sedela večja ameriška družba, ki je pravkar dopotovala iz Amerike. Ko je prišlo do plačevanja, so se začeli Američani razposajeno smejati in obračati račune. Končno je eden izmed njih dal natakariju 250 dolarjev, za poravnava računa, ostanek pa za napitnino, češ, v Ameriki bi plačal za to dva-

krat več. Ves začuden je natakariji shranil dolarje, končno pa je preračunal, da mu ostane za napitnino nič manje kot 1,200.000 mark.

— Avstrijski žandarji in kopališki gostje. Avstrijski listi poročajo obširno o dogodku, ki se je pripetil te dni v kopališču Hall na Solnograškem. V igralno dvorano tamošnjega etablissementa, kjer je sedelo več jugoslovenskih gostov, med njimi naš pravosodni minister dr. Laza Marković, je stopil orožnik in izjavil, da zapleni na igralni mizi ležeči znesek 70.000 avstr. kron. Gostje-igralci so odločno protestirali proti temu, češ, da ne igrajo hazardnih iger in da dotični znesek iznaša v jugoslov. valuti komaj par dinarjev. — Avstrijski žandar pa je smatral jugoslov. goste, med njimi ministra Markovića, za hazardiste in jih je povabil s seboj na postajo. Gostje so se legitimirali in hkratu izjavili, da ne gredo z žandarjem. Tako je prišlo do ostrega prerakanja. Posredovati je skušal sin dunajskega bankirja Ebnerja, ki pa se je nekoliko preveč razvnel in ga je žandar aretiraj ter spravil v zapor. — Dogodek je izzval med kopališkimi gosti veliko vznemirjenje.

Pred sodiščem.

Maribor, 11. avgusta.
Tatvina.

Na večer dne 29. julija je spremljal 62 letni, v Karlovac pristojeni sedlar Franc Brajkovič, komisarja finančne kontrole Ivana Kostelja v gostilno Vilson na Aleksandrovi cesti. Tam je pomagal sobarici spraviti Kostelja v posteljo. Ko se je sobarica odstranila, pa je Brajkovič porabil to ugodno priliko in ukradel komisarju zjato uro z verižico in 120 K gotvine. Sobo je zaklenil, z ukradenim uro in denarjem pa izginil. Policija ga je naslednjega dne aretirala. Tatvino je priznal šele, ko so se našli ukradeni predmeti po izvršeni osebni preiskavi pri njem. Okrožno sodišče ga je obsodilo radi hudodelstva tatvine na 3 mesece težke ječe.

Kaznovan pretepač.

V nedeljo dne 14. maja sta se v gostilno Simončič v Pobrežju pri Mariboru med seboj sporekli družbi, kjer sta se nahajala 33 letni železničar Fr. Zorko v Mariboru, Pod mostom št. 11 in Franc Furman. Tekom prerakanja pa je pograbil Zorko, ki je že 18krat predkaznovan, steklenico in udaril z njo svojega nasprotnika Furmana s tako silo po glavi, da mu je prerezal žilo odvodnico in mišičevje. Zorko je bil obsojen radi hudodelstva težke telesne poškodbe na 4 mesece ječe.

Nepredvidna mati.

22letna posestnica Frančiška Prosenjak v Brstju, okraj Ptuj, je bila pred senatom obtožena radi pregreška zoper varnost življenja po § 376 k. z. Prišla je dne 1. julija s svojim 20 mesečnim otrokom v Spuhlje k svoji sestri Lizi Tement na delo. Otroka je pustila, ne da bi ga komu izročila v varstvo, pred hišo in odšla na njivo. Ko se je vrnila, je našla otroka v bližini hiše nahajajoči se gnojnici mrtvega. Radi te malomarnosti je bila obsojena na 1 teden strogega zopora.

Seno, slamo, drva, premog, žito, krompir, sadje in druge deželne pridelke kupuje in prodaja

63
ANDREJ OSET, Maribor, Aleksandr. c. 57

Lepa vila

20 minut od Maribora oddaljena, vrt, 1 in pol orala njive se zamenja za podobno v Ptuj ali se pa tudi prodaja. Naslov se izve pri upravi „Nar. lista“ v Ptuj.

65

Trgovski učenec

pošten in priden se sprejme v usnjarski trgovini
Josip Pirich, v Ptuj. 59

Usnjarska industrija d. d. na Bregu pri Ptuj

»PETOVIA«

Izdeluje vsakovrstno usnje, čevlje, fine in navadne, gamaše, torbice, listnice, denarnice in drugo fino galanterijo!

Cene nizke, postrežba točna. 5

ODVETNIK

DR. VEKOSLAV KUKOVEC

naznanja, da se je preselil in začel izvrševati odvetništvo v Mariboru, Vrazova ulica št. 2. 1387

Za zgradbo hiš se prodaja: votla cementna opeka, cementna strešna opeka, masa za Heraklithstene, gipsove dile in prvovrstni portlandski cement marke „Split“ v vsaki množini pri „Hitrozidu“, Maribor, Vetrinjska ulica 30. Telefon 212. 60